

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hankehakemus
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä 1.3.2019	Diaarinumero EURA 2014/7500/09 02 01 01/2018/KESELY
Käsittelijä Jaana Rantavaara	Puhelinnumero 0503964688
Hakemusnumero 104406	Hankekoodi
Hakemustyyppi Uusi	Tila Käsittelyssä

1 Viranomainen, jolle hakemus osoitetaan

Viranomainen Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
---

2 Hakijan perustiedot

Hakijan virallinen nimi Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	
Organisaatiotyyppi Kuntayhtymä	Y-tunnus 0216462-3
Jakeluosoite Mariankatu 16-20	Puhelinnumero 06-8264111
Postinumero 67200	Postitoimipaikka Kokkola
Tilinumero (IBAN) FI69 5162 6210 0100 05	BIC OKOYFIHH
WWW-osoite http://www.soite.fi	
Hankkeen yhteyshenkilön nimi Tuija Tuorila	Yhteyshenkilön asema hakijaorganisaatiossa hyvinvointikoordinaattori
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite tuija.tuorila@soite.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 040-8043391
Hakijoiden lukumäärä tai tuen siirto -menettely ☒ Vain yksi hakija ☐ Hakijoita on useampi kuin yksi (yhteishanke) ☐ Hakija siirtää osan haettavasta tuesta yhdelle tai useammalle taholle hankkeen toteuttamista varten (tuen siirto)	

3 Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi ENTER -Elämässä eteenpäin!	
Alkamispäivämäärä 1.4.2019	Päätymispäivämäärä 28.2.2022
Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyiden torjunta	
Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	

4 Tiivistelmä (julkaistaan internetin tietopalvelussa)

4.1 Hankkeen julkinen tiivistelmä (tavoitteet, toimenpiteet, tulokset)

ENTER -Elämässä eteenpäin! -hanke on alueellinen, Keski-Pohjanmaalla ajalla 1.4.2019- 28.2.2022 (35 kk) toteutettava hanke. Hanketta hallinnoi Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus Soite.

Hankkeessa on kaksi kohderyhmää. Varsinaisen kohderyhmän muodostavat 16-45 –vuotiaat nuoret ja aikuiset, joilla on riippuvuusongelma ja merkittävä syrjäytymisen uhka tai he ovat jo hyvin pitkälle syrjäytyneet yhteiskunnan eri areenoilta. Useilla heistä on opiskelu keskeytynyt ja he ovat työelämän ulkopuolella. He kiinnittyvät huonosti nykyiseen palvelutarjontaan ja tarvitsevat yksilöllistä tukea ja räätälöityjä sosiaali-, terveys ja muita palveluja. Toimijakohderyhmä muodostuu julkisen sektorin, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa työskentelevistä ja yhteistyötahoista, jotka kohtaavat työssään ja toiminnassaan asiakaskohderyhmää.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa riippuvuusongelmaisten 16-45 –vuotiaiden keskipohjalaisten sosiaalista osallisuutta ja parantaa heidän toiminta- ja työkykyään niin, että heidän mahdollisuutensa edetä opiskelu- ja työelämään valmentaviin palveluihin paranevat.

Osatavoitteet

- a) Varsinaisen kohderyhmän tavoittavan toimintamallin kehittäminen, kokeilu, arviointi ja juurruttaminen.
- b) Varsinaisen kohderyhmän kanssa toimivien monitoimijaisen yhteistyön ja osaamisen kehittäminen (toimijakohderyhmä) asiakaskohderyhmätyöhön
- c) Vertaistoimijoiden ja kokemusasiantuntijatoiminnan roolin vahvistaminen.

Hankkeen tavoitteet saavutetaan seuraavien toimenpiteiden avulla:

1. Kehitetään yhdessä varsinaisen kohderyhmän kanssa Keski-Pohjanmaan alueelle matalan kynnyksen liikkuva toimintamalli ja palveluja. Otetaan em. toimintamalli hankkeen aikana käyttöön.
2. Koordinoidaan ja räätälöidään varsinaiselle kohderyhmälle yksilöllisiä tukimuotoja (esim. työvalmennukseen valmentavaa ohjausta ja tukea, yksilöllistä tukea riippuvuudesta kuntoutumisen tueksi, kokemusasiantuntijakoulutuksia, atk-korttikoulutuksia, hygieniapassikoulutuksia, ensiapukoulutuksia, mielenterveyden ensiapukoulutuksia, ruoanlaittokursseja jne yksilöllisesti asiakkaan tarpeen mukaan) ryhmätoimintaa sekä osallisuutta edistäviä toimintoja, jotka vahvistavat heidän opinto- ja työelämävalmiuksiaan. Hyödynnetään mahdollisimman pitkälle olemassa olevia palveluja ja eri toimijoiden verkostoja ja foorumeita.
3. Vertaistoimijoiden sekä kokemusasiantuntijatoiminnan roolin ja toimintavalmiuksien vahvistaminen Keski-Pohjanmaalla riippuvuusongelmaisten tueksi.
4. Lisätään riippuvuusongelmaisten kanssa työskentelevien julkisen sektorin toimijoiden ja monitoimijaisen yhteistyöhön osallistuvien tahojen osaamista riippuvuusongelmaisista osallistavista, etsivän, jalkautuvan ja varhaisen tuen toimintamuotoja sekä heidän työelämävalmiuksiaan kokonaisvaltaisesti tukevista toimenpiteistä. Ao. osaamisen kehittäminen on muuta, kuin organisaation tavanomaista täydennyskoulutusta.
5. Hankkeen käynnistyessä laaditaan viestintäsuunnitelma. Viestinnässä kiinnitetään erityistä huomiota varsinaisen kohderyhmän tavoittamiseen.
6. Hankkeen käynnistyessä laaditaan yhdenvertaisuussuunnitelma.
7. Selvitetään mahdollisuudet kytkeä Terveystieteiden tutkimuskeskus Soite -toimintaa hankkeen tuella perustettavan matalan kynnyksen jalkautuvan tukitoiminnan yhteyteen.
8. Hankkeen toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan.
9. Keski-Pohjanmaan julkisen palvelutuotannon työntekijöiden ja monialaisen yhteistyöverkoston toimijoiden valmiuksia ja osaamista kehitetään järjestämällä heille koulutusta hankkeessa toimiviksi arvioitujen, kohderyhmän osallisuutta ja työelämävalmiuksia vahvistavien toimintamallien mukaiseen toimintaan.
10. Hankkeessa toimiviksi osoittautuneet hyvät käytännöt sekä osallisuutta ja työelämävalmiuksia vahvistavat toimintamuodot kuvataan ja vahvistetaan käyttöön otettaviksi.
11. Hankkeessa käyttöön otettu ja kehitetty toimintamalli kuvataan ja juurrutetaan hankkeen aikana Keski-Pohjanmaalle.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Hankkeen tuloksena:

1. Hankkeen toimintaan osallistuvien keskipohjalaisten 16-45-vuotiaiden riippuvuusongelmaisten psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen kuntoutuminen käynnistyy. Heidän elämönhallintansa vahvistuu kokonaisvaltaisesti (esim. päivärytmi, itsestä huolehtiminen, omien asioiden hoitaminen). Kohderyhmän arjen asioita saadaan hoidettua ja he pääsevät sellaisten palvelujen piiriin, jotka parantavat heidän tilannettaan. Mahdollisuudet ja valmiudet kohti opiskelua- ja työllistymispolkua paranevat. Myös riippuvuuksista kuntoutuminen käynnistyy. Kohderyhmän osallisuus ja sosiaaliset kontaktit kasvavat.
2. Keski-Pohjanmaalle kuvataan ja juurrutetaan hankkeen aikana toimiva malli varsinaisen kohderyhmän osallistamiseksi ja tukemiseksi kohti opinto- ja työelämävalmiuksia.
3. Julkinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja monitoimijainen yhteistyöverkosto kehittyy vastaamaan paremmin kohderyhmän tarpeita ja palvelujen vaikuttavuus kasvaa.
4. Monialainen yhteistyö kohderyhmän kanssa toimivien kesken vahvistuu.
5. Vertaistoimijoiden sekä kokemusasiantuntijatoiminnan rooli ja toimintavalmiudet vahvistuvat Keski-Pohjanmaalla riippuvuusongelmaisten tueksi. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmä Soite on käytössä hankkeessa kehitetty toimintamalli vertaistuen ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämiseksi.
6. Terveystyöryhmä Vaihtarin toimintamalli on kehittynyt ja tavoittaa aiempaa paremmin palvelun tarpeessa olevia.

Pitkällä aikavälillä varsinaisen kohderyhmän matalan kynnyksen toimintaan osallistuvien sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset haitat ja kuolemanvaara vähenevät, heidän rikollisuutensa vähenee, heidän kuntoutumisensa etenee, osallisuus lisääntyy, sosiaaliset kontaktit kasvavat. Palvelujen vaikuttavuus kasvaa ja järeimpien korjaavien palvelujen käyttö vähenee.

Hankkeen yhteistyötahoina ovat:

Keski-Pohjanmaan kuntien (Halsua, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli) etsivä nuorisotyö, Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (=TYP), Kokkolan suomalaisen seurakunnan diakoniatyö, päihde-kriminaali- ja katulähetystyö, Kokkolan Päiväkeskustoiminta ry, Kokkotyö-säätiö, Keski-Pohjanmaan kokemusosaamisen ohjausryhmä (=KPKOOS), PRO SOS –Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hanke, LUMOaVA –hanke, Liikkuva Verna –hanke ja Tolkkupaja-hanke.

Hankkeen aikana on mahdollista tulla mukaan lisää yhteistyökumppaneita. Hankkeessa pidetään avoimena mahdollisuus, että yhteistyötahoja tulee mukaan lisää vielä hankkeen käynnistyttyä, mikäli se on tarkoituksenmukaista.

4.2 Hankkeen nimi englannin kielellä

ENTER - Moving Forward in Life!

4.3 Hankkeen julkinen tiivistelmä englannin kielellä

The project ENTER - Elämässä eteenpäin! (ENTER - Moving Forward in Life!) is a regional project that is carried out in Central Ostrobothnia during the period 1st of April 2019 to 28th of February 2022 (35 months). The project is administered and executed by Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöryhmä Soite (Central Ostrobothnia Joint Municipal Authority for Social and Health Services Soite).

The project has two target groups. The client target group consists of 16-45-year-old youths and adults who have problems with addiction and run a considerable risk of becoming socially excluded, or who are already socially excluded to a great degree from different arenas of society. Many of them have discontinued their studies and are unemployed. It is difficult for them to utilize the existing services and they need personalised support as well as individually tailored social care, health care and other services. The actor target group consists of people who work in public social and health services as well as of collaborators who meet members of the client target group in their work and operations.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

The goal of the project is to strengthen social participation among people 16 to 45 years old who have problems with addiction, and to improve their functional and working capacity in order to improve their possibilities of moving on to services that help them train for studies and work.

Partial objectives of the project are:

- a) Developing, testing, evaluating and establishing an operational model that reaches the client target group.
- b) Developing the multi-actor cooperation among and the know-how of those (the actor target group) who work with the client target group.
- c) Strengthening the role of peer work and expertise by experience.

The goals of the project are reached through the following measures:

1. A low-threshold and mobile operational model and services are planned for the Central Ostrobothnia region together with the client target group. The above-mentioned operational model is adopted during the project.
2. Individual forms of support are coordinated and tailored for the client target group (job coaching, personalised measures that support rehabilitation from addiction, training for becoming an expert by experience, ICT licence courses, hygiene passport courses, first aid courses, mental health first aid training, cooking courses etc. according to the individual needs of the client) and measures that help increase social participation as well as improve study competence and working life readiness in the client target group. The existing services and the networks and forums of different actors are utilized to the greatest possible degree as possible.
3. Strengthening the role, competence and know-how among peer workers and experts by experience in Central Ostrobothnia with the goal of supporting persons that have problems with addiction.
4. The know-how among those in the public social and health services who work with people who have problems with addiction and of those who take part in the multi-actor cooperation is improved when it comes to measures that help addicts become socially included and measures that give them comprehensive support towards working life readiness. Developing this know-how consists of more than the standard complimentary training offered by the organisation.
5. When the project starts, a plan for communication is formulated. In the communication, particular weight is given to reaching the target group.
6. When the project starts, a plan for equal treatment of clients and patients is formulated.
7. The possibilities of linking the health counselling unit Vaihtari's work with the low-threshold support work that starts with the help of the project are looked into.
8. The execution and effectiveness of the project is assessed.
9. The competence and know-how of workers in the public service production in Central Ostrobothnia and of the actors in the multi-sector cooperation network is developed through organizing education for them on operational models that work well according to assessments in the project and that increase the social participation and the working life readiness in the target group.
10. Practises that have been found to be working well in the project and operation models that increase social participation and working life readiness will be described and further improved so that they can be adopted.
11. The operational model that is adopted and developed during the project will be described and established in Central Ostrobothnia during the project.

As a result of the project:

1. Mental, physical and social rehabilitation is started for 16-45-year-old residents in Central Ostrobothnia who have problems with addiction and take part in the project. The life skills of the participants as a whole improve (e.g. day rhythm, taking care of oneself, taking care of personal matters). Everyday matters in the lives of the people in the target group are taken care of and they receive the services that move their situation forward. The possibilities of and readiness towards studying and getting employment improve. Furthermore, rehabilitation from addictions begins. Social participation and social contacts increase in the target group.
2. A well-functioning model for increasing social participation in the target group and for supporting members of the group towards study competence and working life readiness is described and established in Central Ostrobothnia

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

during the project.

3. The public social and health care service system and the multi-actor cooperation network is developed to better correspond to the needs of the target group, and the effectiveness of the services increases.
4. Multi-sector cooperation between those who work with the target group is strengthened.
5. The role of peer workers and experts by experience, their competence and know-how is strengthened with the goal of supporting persons with problems with addiction in Central Ostrobothnia. Central Ostrobothnia Joint Municipal Authority for Social and Health Services Soite employs a strategy that has been developed within the project for the purpose of utilizing peer support and expertise by experience.
6. The health counselling unit Vaihtari's operational model has been developed further and it reaches those in need of services better than before.

In the long run, the social, mental and physical harm and deathly hazards experienced by people in the client target group who take part in low-threshold services decrease, their criminal behaviour decreases, their rehabilitation progresses, their social participation increases and their social contacts increase. The effectiveness of the services increases and the use of the most robust corrective services decreases.

Collaborators of the project are:

Youth outreach work in Central Ostrobothnian municipalities (Halsua, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Lestijärvi, Perho, Toholampi and Veteli), the diaconal work and street mission of the Kokkola Parish Union, the day activity center of the Baptist parish in Kokkola, the Kokkotyö foundation, Ventuskartano ry, OK (the project for developing the strengthening of social participation among people receiving opioid substitution therapy), the PRO SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa project (creating a new kind of social work together), the LumOaVA project, the Liikkuva Verna project and the executive committee for expertise by experience in Central Ostrobothnia.

It is possible for more collaborators to join during the course of the project. The project is open to the idea of more collaborators joining after it has started, if it is suited to the purpose of the project.

5 Hankkeen tarve, tavoitteet ja kohderyhmä

5.1 Mihin tarpeeseen tai ongelmaan hankkeella haetaan ratkaisua? Miten hanke on valmisteltu? Miten valmistelussa on otettu huomioon aiemmin rahoitettujen hankkeiden tulokset?

Alkoholin kokonaiskulutus on Suomessa vähentynyt viime vuosina. Kokonaiskulutuksen keskiarvo vuonna 2017 oli yli 10 litraa asukasta kohti vuodessa. Miehet juovat edelleen runsaasti enemmän alkoholia kuin naiset, lähes kolminkertaisesti naisiin verrattuna. Keski-Pohjanmaalla alkoholijuomien myynti ja kulutus ovat olleet vuositasolla hieman alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Myös 35-64 –vuotiaiden alkoholikuolleisuuden määrä on Keski-Pohjanmaalla selvästi vähäisempää kuin maassa keskimäärin (v. 2016 Keski-Pohjanmaa 32,1 ja koko maa 50,3 100 000 vastaavan ikäistä kohden). (Sotkanet)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaiseman vuoden 2014 huumeraportin mukaan suomalaisista aikuisista 20 prosenttia on kokeillut ainakin kerran elämässään jotain laitonta huumausainetta. Erityisesti käsitykset kannabiksen riskeistä ovat lieventyneet. Huumeiden käyttö on runsaassa kahdessakymmenessä vuodessa nelinkertaistunut Suomessa. Tavallisinta käyttö on 25–34-vuotiailla nuorilla aikuisilla, joista lähes 40 prosenttia oli huumeekyselyn mukaan joskus kokeillut huumeita. Selvimmin on lisääntynyt viimeisen neljän vuoden aikana kannabiksen ja ekstaasin käyttö. Alle 35-vuotiaat suomalaiset käyttävät näitä huumeita enemmän kuin Euroopan maissa keskimäärin. Kokaiinin käyttö on meillä edelleen monia muita Euroopan maita harvinaisempaa. Heroiinin käyttö on pysynyt vähäisenä. (2015, THL, Raportti 1:2015, Varjonen Vili; Huumetilanne Suomessa 2014)

Vuonna 2016 huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneiden asiakkaiden yleisimmät ongelmapäihteet olivat opioidit (77 % asiakkaista), stimulantit (52 %) ja kannabis (52 %). Yleisin opioidi oli myös korvaushoitolääkkeenä paljon käytetty buprenorfiini. Suurin osa hoitoon hakeutuneista käytti useita ongelmia aiheuttavia päihteitä. Päihdehuollon huumeasiakkaista suurin osa oli miehiä (70 %) ja 20–39-vuotiaita (74 %). Heistä suurin osa (56 %) oli enintään peruskoulun käyneitä, työssä tai opiskelemassa oli 23 prosenttia asiakkaista. Asunnottomia asiakkaista oli 9

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

prosenttia. Suurin osa (87 %) huumehoitoon vuonna 2016 hakeutuneista asiakkaista oli ollut jo aiemmin päihdehoidossa ja käyttänyt huumeita myös suomensisäisesti pistämällä (77 %). Opioidiasiakkaiden osuus päihdehuollossa jatkaa kasvamista. (THL:n Tilastoraportti 36/2017, 1.11.2017)

Myös toiminnallisista riippuvuuksista kärsivien osuus kasvaa Suomessa. Tutkimusten mukaan rahapelaaminen on aiheuttanut ongelmia viimeisten 12 kuukauden aikana 4,3 %:lle 15-74 –vuotiaista rahapelaajista.

Keski-Pohjanmaalla, kuten muualla Suomessa, huumausaine-, sekakäyttö- ja rahapeli-riippuvaisten määrä kasvaa koko ajan. Suurin osa huumausaineriippuvaisista ja sekakäyttäjistä on nuoria ja nuoria aikuisia, joilla riippuvuus on merkittävästi vaikeuttamassa yhteiskunnallista osallistumista, mm. opiskelu- ja työmarkkinoilla toimimista. Alkoholiriippuvaisten määrä vähenee sekä sekakäyttö ja huumausaineiden käyttö lisääntyy. Sekakäyttäjien ja huumausaineiden käyttäjien keski-ikä on alhaisempi kuin alkoholistien. Tämän muutoksen myötä nuorten ja nuorten aikuisten osuus riippuvuusongelmaisista on kasvanut ja kasvaa edelleen. "Keski-Pohjanmaan alueella on ollut viimeisten viikkojen aikana tavallista enemmän tapauksia, joissa henkilö on joutunut sairaalahoitoon käytettyään joko yhtä huumausainetta tai useampaa päihdyttävää ainetta yhdessä. Käytettyjä aineita ovat olleet Subutex, metamfetamiini sekä alkoholin ja lääkeaineiden sekakäyttö. Joissain tapauksissa henkilöitä on joutunut tehohoitoon." (<https://www.kp24.fi/uutiset/538492/keski-pohjanmaalla-liikkeella-vaarallisia-huumeita>)

"Huumerikosten määrä on selkeässä nousussa Pohjanmaan poliisin alueella. Viime vuonna poliisilaitoksella käsiteltiin 1500 huumerikosta. Tämän vuoden potiksi poliisi arvioi 1850 huumerikosta. - Huumausainerikosten yhteismäärä on noussut tammi-heinäkuussa 17,2 prosenttia verrattuna edellisvuoteen, kertoo ylikomisario Erkki Kerola Pohjanmaan poliisilaitokselta. Huumekokeiluihin innostavat osaltaan nettikaupan helppous ja alhaiset hinnat sekä anonyymi ostaminen ja myyminen. Huumeet vaihtavat omistajaa niin sanotussa pimeässä verkossa, Tor-verkossa. Maksu hoidetaan bitcoineilla. Tavallisesti huumerikoksen tekee nuori aikuinen. Kerola kertoo, että pääsääntöisesti Pohjanmaan poliisin haaviin jäävä huumausainerikollinen on noin 17–30-vuotias nuori aikuinen. Nuoret osaavat käyttää nettiä näppärästi, ja huumeiden tilaaminen verkosta käy käden käänteessä. Huumeet voivat tulla käyttökerralla halvemmaksi kuin alkoholi, käyttäjistä riippuen. Varsinkin netissä, missä huumeiden hinnat ovat alhaisempia kuin katukaupassa, aineita saa tilattua jopa karkkipussin hintaan. – Gramma amfetamiinia saattaa maksaa muutaman euron verkossa, kun kulmilla se voi maksaa jopa useamman kympin, Kerola kertoo... Kannabiksen kotikasvatus on Kerolan mukaan yleistynyt, ja viljelmien koko vaihtelee muutamasta kasvasta suurempiin metsän suojaan piilotettuihin kannabispeltoihin..." (<https://www.kp24.fi/uutiset/516289/netti-houkuttelee-huumekokeiluihin-gramma-amfetamiinia-saattaa-maksaa-muutaman-euron>, 16.8.2017)

ENTER -hankkeen kohderyhmään kuuluvat, 16-45 –vuotiaat riippuvuuksista kärsivät, ovat syrjäytyneitä monilla elämän osa-alueilla. Heidän työllistymisen edellytyksensä sekä työelämäasemansa on usein heikko. Nykyinen pirstaloitunut palvelujärjestelmä ei pysty tarjoamaan kohderyhmää tavoitettavaa ja heidän tarvitsemaa matalan kynnyksen tukea. Alkoholiriippuvaisille on tarjolla monipuolisempaa tukea, mutta samanlainen tuki ei useimmiten tavoita nuoria ja nuoria aikuisia sekakäyttäjiä ja huumeiden käyttäjiä.

Korvaushoito on opioidiriippuvaisten lääkkeellistä hoitoa, jossa lääkevalmisteena käytössä useimmiten buprenorfiini tai metadonia sisältävää lääkevalmistetta. Se perustuu Suomessa Sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta (asetus 33 / 2008). Korvaushoitolääkkeen valinta ja valitun lääkkeen annos määritellään yksilöllisesti. Lääkityksen tavoitteena on "normalisoida" huumeiden käytön jäljiltä häiriytynyt aivotoiminta niin, että tarve käyttää huumetta jää pois ja henkilö voi keskittyä ihmissuhde-, työ- ym. asioidensa hoitamiseen. Tutkimusten mukaan korvaushoito on tuloksellista. Laittomien huumausaineiden käyttö jää pois tai vähenee ja muiden hoitokeinojen hyödyntäminen tulee paremmin mahdolliseksi.

Keski-Pohjanmaalla on korvaushoidossa noin 30 asiakasta. Suurin osa heistä on nuoria, vailla koulutusta ja työtä. Keski-Pohjanmaalle tarvitaan matalan kynnyksen toimintamallia, joka tukee nykyistä paremmin riippuvuuksista

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

kärsivien ja myös korvaushoitoasiakkaiden osallisuutta. Jos em. asiakkaiden kanssa päästään hyviin tuloksiin, saavutetaan huomattavia hyvinvointi- ja osallisuushyötyjä ja saadaan kuntoutettua heitä pienin askelin kohti opiskelu- ja työmarkkinoita. Tarvitaan pitkälle kohderyhmän arkeen ja kokonaisvaltaiseen elämänhallintaan meneviä toimenpiteitä.

Kokkolassa toimii suonensisäisiä huumausaineita käyttäville tarkoitettu Terveysneuvontapiste Vaihtari. Siellä asioivat saavat käytettyjä ruiskuja vastaan puhtaita, uusia ruiskuja ja neuloja sekä terveysneuvontaa. Vaihtarin kävijämäärät ovat nykyisellään pienet. Nykyinen toimintamalli ei tavoita kohderyhmää riittävän hyvin. Sama ilmiö näkyy myös monissa muissa julkisen sektorin palveluissa.

Keski-Pohjanmaalla on tehty tavoitteellisesti laajaa kehittämistyötä. Suoraan tälle kohderyhmälle suunnattuja kehittämishankkeita ei ole ollut aikaisemmin. Esimerkiksi hallituksen OTE-kärkihankkeessa Keski-Pohjanmaalla keskityttiin osatyökykyisten monialaisen palvelumallin kehittämiseen. Hankkeessa haettiin ratkaisuja, miten lisätä osatyökykyisten osallisuutta ja heille sopivia ratkaisuja heidän työelämämahdollisuuksiensa ja työssä jatkamisensa lisäämiseksi. ENTER-hankkeen kohderyhmä on pääosin työmarkkinoiden ulkopuolella.

Tässä hankkeessa käyttöön otettavan ja juurrutettavan matalan kynnyksen toimintamallin avulla pyritään tavoittamaan juuri sitä kohderyhmää, jota nykyiset julkiset palvelut eivät tavoita riittävän hyvin. Malli on myös laajennettavissa laajasti eri julkisiin palveluihin.

Tämän hankkeen valmistelu käynnistyi alkukesällä 2016, jolloin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) hallinnoiman SOKRA-hankkeen sosiaaliseen osallisuuden ja köyhyyden torjunnan toimintalinjasta vastaavat henkilöt jalkautuivat Kokkolaan teemaan liittyvään seminaariin. Yhteisen keskustelun innoittamana joukko eri toimijoita päätti ryhtyä valmistelemaan toimintalinjan 5:n teemaan sopivaa kehittämishanketta. Hankehakemus on työn edetessä muokkautunut ja kehittynyt, sillä on pyritty suunnittelemaan Keski-Pohjanmaan olosuhteisiin sopiva ja toimiva malli, joka jatkuisi myös hankkeen päätyttyä. Hankehakemuksen valmistelussa on tehty yhteistyötä SOKRA-koordinaatiohankkeen kanssa.

Toukokuussa 2017 vieraili Keski-Pohjanmaalla Päihdekeskus Portissa Jyväskylästä OK-hanke (kaksi korvaushoidon kokemusasiantuntijaa ja työntekijää). Tilaisuuteen oli kutsuttu koolle Kokkolassa Portissa asioivat korvaushoitoasiakkaat. Tilaisuus oli myönteinen ja herätti monissa ajatuksia ja keskusteluja. Keski-Pohjanmaalta on osallistuttu myös OK-hankkeen seminaaritilaisuuksiin ja seurattu hankkeen etenemistä ja tuloksia.

5.2 Mitkä ovat hankkeen tavoitteet?

ENTER -Elämässä eteenpäin! –hankkeen tavoitteena on vahvistaa riippuvuusongelmaisten 16-45 –vuotiaiden keskipohjalaisten sosiaalista osallisuutta ja parantaa heidän toiminta- ja työkykyään niin, että heidän mahdollisuutensa edetä opiskelu- ja työelämään valmentaviin palveluihin paranevat.

Osatavoitteet

- a) Varsinaisen kohderyhmän tavoittavan toimintamallin kehittäminen, kokeilu, arviointi ja juurruttaminen.
- b) Varsinaisen kohderyhmän kanssa toimivien monitoimijaisen yhteistyön ja osaamisen kehittäminen
- c) Vertaistoimijoiden ja kokemusasiantuntijatoiminnan toimintamallin kehittäminen ja roolin vahvistaminen.

Hankkeen tavoitteiden toteutumisen arvioimisessa noudatetaan rahoittajan ja ESR-hankkeilta edellytetyt ohjeistuksia. Hankkeen aloitustilanteessa kerätään ESR-hankkeiden osallistujakohtaisella seurantatietolomakkeella osallistujien tiedot, samoin hankkeen lopussa osallistujakohtaiset seurantatiedot. Hankkeen aikana kirjataan ja raportoidaan hankkeeseen osallistuneiden asiakas- ja toimijakohderyhmiin kuuluneiden määrät ja mihin toimenpiteisiin he ovat osallistuneet. Lisäksi hankkeessa selvitetään Kykyviisarin hyödyntämistä hankkeen vaikuttavuuden

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

arviointissa. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvvelulukuntayhtymä Soitessa hyödynnetään Kykyviisaria osassa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoja jo nykyisellään. Hankkeen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointimuodot päätetään, kuvataan ja tarkennetaan hankkeen käynnistyessä. Hankkeen arvioinnissa ja ryhmätoiminnassa hyödynnetään dialogisia verkostomenetelmiä (esim. arviointiakvaario).

5.3 Mikä on hankkeen uutuus- tai lisäarvo? Mitä toimintatapojen muutosta halutaan saada aikaan?

Hankkeen varsinaista kohderyhmää varten ei Keski-Pohjanmaalla ole erikseen suunnattuja palveluja, vaan he voivat käyttää samoja perus- ja erikoispalveluja kuin muutkin alueen asukkaat. Perus- ja erikoispalveluissa ei ole myöskään käytössä hankkeen kohderyhmälle kehitettyjä ja käyttöön otettuja toimintamalleja. Nykyiset palvelut eivät tämän vuoksi kohtaa kohderyhmän tarpeiden kanssa, eivätkä tue yksilötason muutosta ja palvelujen vaikuttavuutta riittävän hyvin. Kohderyhmälle tarvitaan eri tyyppistä palvelua, kuin asiointi aikavarauksella virka-aikana työntekijän luona. Tarvitaan etsiviä, jalkautuvia palveluja, joissa on mahdollista tukea ensin anonyymisti tuen piiriin tulevia asiakkaita joustavasti ja yksilöllisesti. Luottamuksen rakentuessa on mahdollista edetä yksilöllisen tuen ja palvelujen koordinoinnin avulla eteenpäin.

Hankkeen aikana osallistetaan varsinaista kohderyhmää kehittämään palveluja ja toimintamallia yhdessä palveluissa työskentelevien kanssa. Tavoitteena on, että käynnistysvaiheen aikana jo muutamia kohderyhmään kuuluvia sitoutuu hankkeen aikana käyttöön otettaviin toimintamalleihin. Toiminnan kehittyessä ja luottamuksen rakentuessa, on mahdollista tavoittaa entistä useampia asiakkaita uudenlaisen toiminnan ja tuen piiriin.

Hankkeen aikana lisätään myös julkisen sektorin palveluissa toimivien ja yhteistyöverkoston toimijoiden osaamista ao. asiakaskohderyhmän kohtaamiseen ja heidän kanssaan työskentelyyn. Herätetään toimijoita pohtimaan omia työ- ja toimintatapojaan, haastetaan ja koulutetaan heitä uudenlaiseen toimintatapaan. Koulutuksessa on keskeistä kohderyhmään kuuluneiden kokemusasiantuntijoiden välittämät kokemukset sekä uudenlaisten osallistavien ja jalkautuvien työtapojen opettelu ja monitoimijaisen työskentelyn kehittäminen.

Hankkeen aikana käyttöön otettavan toimintamallin ja toimijaverkoston osaamisen kasvaessa tavoitetaan asiakaskohderyhmää aiempaa paremmin, resurssit kohdentuvat oikea-aikaisemmin ja palvelut tehostuvat. Näin ollen palvelun sosiaaliset, terveydelliset ja taloudelliset vaikutukset kasvavat. Välillisesti tällä on myönteisiä vaikutuksia myös kohderyhmän perheisiin, lapsiin ja muihin läheisiin.

Hankkeessa suunnitellaan ja käyttöön otetaan kohtuullisilla resursseilla koko maakunnan alueella liikkuva toimintamalli. Selvitetään hankkeen alussa erilaisia mahdollisuuksia liikkuvuuden toteuttamiseksi.

Hankkeen aikana otetaan Soitessa käyttöön toimintamalli vertaisosaamisen ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämiseksi. Se tuo selkeyttä em. osaamisen hyödyntämiseen.

5.4 Mitkä ovat hankkeen varsinaiset kohderyhmät?

Varsinainen (asiakas)kohderyhmä

16-45 -vuotiaat nuoret ja aikuiset, joilla on riippuvuusongelma ja merkittävä syrjäytymisen uhka tai he ovat jo hyvin pitkälle syrjäytyneet yhteiskunnan eri areenoilta. Useilla heistä on opiskelu keskeytynyt ja/tai he ovat työelämän ulkopuolella. He kiinnittyvät huonosti nykyiseen palvelutarjontaan ja tarvitsevat yksilöllisesti räätälöityä sosiaali-, terveys ja muita palveluja.

Toimijakohderyhmä

Julkisen sektorin palveluissa työskentelevät ja muut yhteistyötahot, jotka kohtaavat asiakaskohderyhmää.

5.5 Mitkä ovat hankkeen välilliset kohderyhmät?

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Riippuvuusongelmaisten, opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevien 16-45-vuotiaiden henkilöiden perheet, lapset ja muut läheiset.

6 Toteutus ja tulokset

6.1 Mitkä ovat hankkeen konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi?

Hankkeen tavoitteet saavutetaan seuraavien toimenpiteiden avulla:

1. Kehitetään yhdessä varsinaisen kohderyhmän kanssa Keski-Pohjanmaan alueelle matalan kynnyksen liikkuva toimintamalli ja palveluja. Otetaan em. toimintamalli hankkeen aikana käyttöön. Perustetaan matalan kynnyksen tapaamispaikkoja eri puolille maakuntaa. Pyritään hyödyntämään erityisesti jo virka-aikana käytössä olevia tiloja, ja kohdennetaan hankkeen aikainen käyttö erityisesti iltapäivä- ja ilta-aikoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään kohderyhmän tavoittamiseen ja heidän motivoimiseen mukaan toimintamallin kehittämiseen. Tätä tarkoitusta varten hyödynnetään erityisesti kokemusasiantuntijan työpanosta.
2. Koordinoidaan ja räätälöidään varsinaiselle kohderyhmälle seuraavia tukimuotoja ja osallisuutta edistäviä toimintoja (mm. yksilöohjausta ja tukea, ryhmätoimintaa, työvalmennukseen valmentavaa ohjausta ja tukea, ruoanlaittokurssia, vertaisohjaajakoulutusta, kokemusasiantuntijakoulutusta, hygieniapassikoulutusta, atk-korttikoulutusta, EA-koulutusta, mielenterveyden ensiapukoulutusta), jotka vahvistavat heidän opinto- ja työelämävalmiuksiaan. Erityisesti motivoidaan kohderyhmään kuuluvia osallistumaan kokemusasiantuntijakoulutukseen OK-hankkeen erittäin hyvien kokemusten perusteella. Varsinaisen kohderyhmän kanssa toteutettavia toimenpiteistä tarkennetaan myös heidän tarpeensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Hyödynnetään mahdollisimman pitkälle olemassa olevia palveluja ja eri toimijoiden verkostoja ja foorumeita. Hankkeessa ei tehdä tavanomaisiin palveluihin nähden päällekkäistä toimintaa. Varsinaiselle kohderyhmälle suunnattavat toimet ovat toimia ennen tavanomaista sosiaalista kuntoutusta. Soitessa on OTE-kärkihankkeessa määritelty toteutettavat sosiaalisen kuntoutuksen muodot, ja näitä ei tulla hankkeessa toteuttamaan.
3. Vertaistoimijoiden sekä kokemusasiantuntijatoiminnan roolin ja toimintavalmiuksien vahvistaminen Keski-Pohjanmaalla riippuvuusongelmaisten tueksi. Hankkeen aikana laaditaan ja otetaan käyttöön Soitessa toimintamalli vertaistuen- ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämiseksi.
4. Lisätään riippuvuusongelmaisten kanssa työskentelevien julkisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden ja monitoimijaiseen yhteistyöhön osallistuvien tahojen osaamista riippuvuusongelmaisista osallistavista sekä heitä kohti opinto- ja työelämävalmiuksia kokonaisvaltaisesti tukevista toimenpiteistä. Koulutus ei ole tavanomaista täydennyskoulutusta, vaan hankkeessa kehitettävän ja käyttöön otettavan toimintamallin toteuttamista edistävää koulutusta, mikä ei ole täydennyskoulutusta.
5. Hankkeen käynnistyessä laaditaan viestintäsuunnitelma. Viestinnässä kiinnitetään erityistä huomiota kohderyhmän tavoittamiseen.
6. Hankkeen käynnistyessä laaditaan yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa pyritään tiedostamaan ja suunnittelemaan toimenpiteitä sukupuolinäkökulman, erilaisen etnisen taustan, iän, seksuaalisen suuntautuneisuuden ja uskonnollisen vakaumuksen huomioimiseksi ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollistamiseksi.
7. Selvitetään mahdollisuudet kytkeä Terveysneuvontapiste Vaihtarin -toimintaa hankkeen tuella perustettavan matalan kynnyksen jalkautuvan tukitoiminnan yhteyteen. Tällä hetkellä Vaihtari toimii Kokkolassa yhdessä pisteessä ja on avoinna tunnin viikossa. Hankkeessa selvitetään Vaihtari-toiminnan kytkemistä hankkeen jalkautuvan matalan kynnyksen mallin oheen ja pyritään kehittämään Keski-Pohjanmaan olosuhteisiin sopiva toimintamalli, joka tavoittaa nykyistä useampia ao. palvelua tarvitsevia.
8. Hankkeen toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan. Hankkeen aloitustilanteessa kerätään ESR-hankkeiden

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

osallistujakohtaisella seurantatietolomakkeella osallistujien tiedot, samoin hankkeen lopussa osallistujakohtaiset seurantatiedot. Hankkeen aikana kirjataan ja raportoidaan hankkeeseen osallistuneiden asiakas- ja toimijakohderyhmiin kuuluneiden määrät ja mihin toimenpiteisiin he ovat osallistuneet. Lisäksi hankkeessa selvitetään Kykyviisarin hyödyntämistä hankkeen vaikuttavuuden arvioinnissa. Hankkeen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointimuodot päätetään ja kuvataan tarkennetaan hankkeen käynnistyessä. Hankkeen arvioinnissa ja ryhmätoiminnassa hyödynnetään myös dialogisia verkostomenetelmiä (esim. arviointiakvaario).

9. Keski-Pohjanmaan julkisen palvelutuotannon työntekijöiden ja monialaisen yhteistyöverkoston toimijoiden valmiuksia ja osaamista kehitetään järjestämällä heille koulutusta hankkeessa toimiviksi arvioitujen, kohderyhmän osallisuutta ja työelämävalmiuksia vahvistavien toimintamallien mukaiseen toimintaan.

10. Hankkeessa toimiviksi osoittautuneet hyvät käytännöt sekä osallisuutta ja työelämävalmiuksia vahvistavat toimintamuodot kuvataan ja vahvistetaan käyttöön otettaviksi.

11. Hankkeessa käyttöön otettu ja kehitetty toimintamalli kuvataan ja juurrutetaan hankkeen aikana Keski-Pohjanmaalle.

6.2 Mitä tuloksia hankkeella saadaan aikaan? Mitä lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia sillä on?

1. Hankkeen toimintaan osallistuvien keskipohjalaisten 16-45-vuotiaiden riippuvuusongelmaisten psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen kuntoutuminen käynnistyy. Heidän elämänhallintansa vahvistuu kokonaisvaltaisesti (esim. päivärytmi, itsestä huolehtiminen, omien asioiden hoitaminen). Kohderyhmän arjen asioita saadaan hoidettua, he pääsevät niiden kohtaamisten ja palvelujen piiriin, jotka vievät heidän tilannettaan eteenpäin. Mahdollisuudet ja valmiudet kohti opiskelua- ja työllistymispolkua paranevat. Myös riippuvuuksista kuntoutuminen käynnistyy. Kohderyhmän osallisuus ja sosiaaliset kontaktit kasvavat. Uusi kohdattava viiteryhmä mahdollistaa kohderyhmälle päihteettömämmän verkoston toimintamallin ja osaltaan lisää heidän mahdollisuuksiaan edetä opintoja ja työllisyyttä edistäviin toimintoihin.

2. Keski-Pohjanmaalle juurrutetaan hankkeen aikana toimiva malli kohderyhmän osallistamiseksi ja tukemiseksi kohti opinto- ja työelämävalmiuksia.

3. Julkinen palvelujärjestelmä, erityisesti sosiaali- ja terveystalvet, kehittyvät vastaamaan paremmin kohderyhmän tarpeita, ja palveluiden vaikuttavuus kasvaa.

4. Monialainen yhteistyö kohderyhmän kanssa toimivien kesken vahvistuu.

5. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvetkuntayhtymä Soitessa on käytössä vertaistuen ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntämiseksi selkeä toimintamalli.

Pitkällä aikavälillä kohderyhmän matalan kynnyksen toimintaan osallistuvien sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset haitat ja kuolemanvaara vähenee, heidän rikollisuutensa vähenee, heidän kuntoutumisensa etenee, osallisuus lisääntyy, sosiaaliset kontaktit kasvavat. Palvelujen vaikuttavuus kasvaa ja järeimpien korjaavien palvelujen käyttö vähenee. Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvetkuntayhtymä Soitessa kehittyvät ja selkiytyvät.

6.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

ENTER -Elämässä eteenpäin! -hankkeessa on tavoitteena ottaa käyttöön, kokeilla ja arvioinnin perusteella kehittää asiakaskohderyhmän tavoitettava matalan kynnyksen toimintamalli, joka jää hankkeen päätyttyä käyttöön Keski-Pohjanmaalla. Keskeistä on arvioida toimintamallin toteutumista ja toiminnan vaikuttavuutta. Kerätään vaikuttavuuden

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

arvioimiseksi palautetta asiakaskohderyhmältä, toimijakohderyhmältä ja yhteistyökumppaneilta. Saadun palautteen perusteella on mahdollista arvioida toimintamallin vaikuttavuutta.

Uuden toimintamallin juurtumista ja jatkuvuutta vahvistavat erityisesti:

- Keski-Pohjanmaan julkisten palvelujen työntekijöiden ja monialaisen yhteistyöverkoston toimijoiden valmiuksien ja osaamisen kehittyminen
- Kohderyhmän kanssa toimivien monitoimijainen yhteistyö ja osaaminen kehittyvät
- Vertaistoimijoiden ja kokemusasiantuntijatoiminnan rooli vahvistuu
- Hankkeessa toimiviksi osoittautuneet hyvät käytännöt sekä osallisuutta ja työelämävalmiuksia vahvistavat toimintamuodot kuvataan ja vahvistetaan käyttöön otettaviksi.

7 Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Hankkeelle haetaan ennakkoa ☐ Kyllä ☒ Ei
Kustannusmalli Flat rate 17 % palkkakustannuksista

A Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	Osuus nettokustannuksista (%)
1 Palkkakustannukset	581 877	1 Haettava ESR- ja valtion rahoitus	605 606	75,00
2 Ostopalvelut	50 177	2 Kuntien rahoitus	201 869	25,00
3 Muut kustannukset	76 500	3 Muu julkinen rahoitus	0	0,00
4 Flat rate	98 921	4 Yksityinen rahoitus	0	0,00
Kustannukset yhteensä	807 475	Rahoitus yhteensä	807 475	100,00
5 Tulot	0			
Nettokustannukset yhteensä	807 475			

B Erikseen raportoitavat osallistujien palkkakustannukset ja niiden rahoitus (joihin ei myönnetä ESR:n ja valtion rahoitusta)

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €
6 Kunnat	0	5 Kuntien rahoitus	0
7 Muu julkinen	0	6 Muu julkinen rahoitus	0
Yhteensä	0	Yhteensä	0

Kustannusarvio yhteensä	807 475	Rahoitussuunnitelma yhteensä	807 475
--------------------------------	----------------	-------------------------------------	----------------

8 Muilta rahoittajilta haettu rahoitus

8.1 Mitä sitovia sopimuksia tai aiesopimuksia on rahoitussuunnitelmassa esitetyistä muun julkisen rahoituksen, kuntarahoituksen ja yksityisen rahoituksen osuuksista (ml. omarahoitusosuus)?

Hankkeelle ei haeta muuta rahoitusta kuin tällä hankehakemuksella haettava ESR-rahoitus.

Hankkeen hallinnoijana ja toteuttajana toimiva Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soite on sitoutunut hankkeen omavastuusuuteen hallituksensa päätöksellä 24.9.2018 § 173.

8.2 Onko hankkeeseen haettu tai ollaanko hakemassa rahoitusta muilta rahoittajilta? Mistä ja milloin rahoitusta on haettu? Kuinka paljon rahoitusta on haettu tai myönnetty?

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Hankkeelle ei ole haettu muuta rahoitusta, eikä sitä olla hakemassa.

9 Yhteydet muihin hankkeisiin

9.1 Mihin muihin Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmasta rahoitettaviin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hakemus liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit.)

1. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke - SOKRA

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hallinnoi hanketta, osatoteuttajana Diakonia-ammattikorkeakoulu

- Hankekoodi: S20220

- SOKRA –hanke on muodostanut kumppanuusverkostoja, johon kuuluvat erityisesti valtakunnalliset ja alueelliset sosiaalisen osallisuuden teemaan liittyvät kehittämishankkeet. SOKRA-hanke jalkautui Keski-Pohjanmaalle alkuvuodesta 2016. Alkukesällä 2016 toteutettiin Keski-Pohjanmaalla SOKRAn ja paikallisten toimijoiden yhteinen seminaari, jossa alustavasti pohdittiin osallisuusteemaisten kehittämishankkeiden suunnittelua Keski-Pohjanmaalle. Tämä nyt haettava hanke sai alkusykäyksen em. yhteistyöstä ja valmistelua on toteutettu sen jälkeen sykleittäin. Myös tämän hankkeen myöhemmän valmistelun aikana on tehty yhteistyötä SOKRA –koordinaatiohankkeen kanssa. ENTER -hanke verkottuu hankkeen käynnistyttyä myös SOKRA-yhteistyön kautta.

2. Opioidikorvaushoidossa olevien sosiaalisen osallisuuden vahvistamisen kehittämishanke (OK- hanke)

- A-klinikkasäätöön hallinnoima hanke

- Hankekoodi S20739

- Ventuskartano ry on yksi OK –hankkeen yhteistyökumppaneista. Ventuskartano ry on osallistunut OK-hankkeen järjestämiin seminaareihin ja OK-hankkeen työntekijät ovat vierailleet Ventuskartano ry:n toimintaan tutustumassa. Lisäksi on järjestetty OK-hankkeen ja sen toiminnassa mukana olevien kokemusasiantuntijoiksi kouluttautuneiden korvaushoitoasiakkaiden Ventuskartano ry:n työntekijöiden sekä korvaushoitoasiakkaiden yhteistapaaminen. Yhteistyö on ollut hedelmällistä ja OK –hanke on osaltaan innoittanut myös tämän hankkeen valmistelua.

3. LUmOaVA

- Centria ammattikorkeakoulu Oy:n hallinnoima hanke

- Hankekoodi S21095

- Sekä ENTER -Elämässä eteenpäin! että LUmOaVA –hankkeissa etsitään matalan kynnyksen toimintamallia heikoimmassa asemassa olevien osallisuuden sekä toiminta- ja työkyvyn pa-rantamiseen. Hankkeissa käytettävät menetelmät ja kohderyhmät ovat kuitenkin erilaiset. ENTER-hankkeen kohderyhmänä ovat riippuvuusongelmista kärsivät.

4. PRO SOS –uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

- Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy / Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA

- Hankekoodi S20898

- Sekä PRO SOS- että ENTER –hankkeessa kohderyhmänä ovat kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ja erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat. Molemmissa hankkeissa pyritään luomaan uusia ja vaikuttavia toimintamalleja ja -käytäntöjä ao. kohderyhmän kanssa toimimiseksi monitoimijaisessa yhteistyössä. PRO SOS –hanke tekee työtä erityisesti sosiaalityön näkökulmasta. ENTER –hankkeessa painottuu työskentely erityisesti riippuvuuksista kärsivien ihmisten elämäntilanteiden tukeminen osallistamalla ja heidän toiminta- ja työelämävalmiuksiaan tukemalla.

5. Tolkkupaja –hanke

- Seinäjoen kaupunki /Nuorisopalvelut

- Hankekoodi ei vielä ollut löydettävissä, hanke vasta käynnistymässä

- Tolkkupaja –hankkeen tavoitteena on kehittää ja toteuttaa matalakynnyksinen pajatyöskentelyyn perustuva palvelukonsepti alle 30-vuotiaille nuorille, jotka hyötyvät työ- ja toimintakyvyn tukemisesta, voimavarojen ja sosiaalisten taitojen vahvistamisesta toiminnallisina ja luovin menetelmin. Tolkkupajassa edistetään nuorten valmiuksia ja osallisuutta yksilö- ja ryhmätoimintaan ja tuetaan heidän tulevaisuuden suunnitelmia sekä tehdään yhteistyötä

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

monialaisessa verkostossa. Hankkeessa korostetaan asiakkaiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

- Sekä Tolkkupaja- että ENTER-hankkeen tavoitteena on toimia matalalla kynnyksellä, osallistaa asiakaskohderyhmää mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Yhteisenä tavoitteena on asiakaskohderyhmän elämäntilanteen kokonaisvaltainen edistäminen.

9.2 Mihin muista rahoituslähteistä rahoitettaviin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hakemus liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit, jos niitä on.)

ENTER -Elämässä eteenpäin! -hanke liittyy myös seuraavaan hankkeeseen:

Kestävä VERNA -hanke - vertaistuki ja neuvonta (2017-2019)

- Kohdenumero C3055

- VERNA -hankkeessa kehitetään vertaistuen- ja neuvonnan liikkuvaa toimintamallia, jonka avulla lisätään tukea tarvitsevien vertaistuen mahdollisuutta sekä tietoutta erilaisista yhdis-tyksistä ja kehitetään ennaltaehkäisevää toimintaa. Hankkeen tavoitteena on tukea ihmistä arjen eri elämän tilanteissa. VERNA -hanke mahdollistaa potilas- ja sote-yhdistyksille luontaisia kohtaamispaikkoja, jossa yhdistykset voivat esitellä toimintaansa ja järjestää vertaistukikohtauksia. Sekä Kestävä Verna että ENTER -hankkeissa on molemmissa keskeisenä liikkuvan toimintamallin kehittäminen ja vertaistuen vahvistaminen.

10 Maantieteellinen kohdealue

☒ Hankkeen toiminta kohdistuu yhden maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta kohdistuu usean maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta on valtakunnallista
Maakunnat Keski-Pohjanmaa		
Seutukunnat Kokkolan, Kaustisen		
Kunnat Halsua, Kaustinen, Kannus, Lestijärvi, Kokkola, Perho, Toholampi, Veteli		

Jos hanke toteutetaan yhdessä paikassa, mikä on toteutuspaikan osoite?

Jakeluosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
--------------	-------------	------------------

11 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

11.1 Minkälainen on hakijan osaaminen ja kokemus hankkeiden toteuttamisesta ja hankesuunnitelman mukaisesta sisällöllisestä teemasta?

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soitessa kaikki kehittämistyö perustuu kuntayhtymän strategiaan, jossa on määritelty perusteet kehittämistyölle. Lisäksi hankesuunnittelussa huomioidaan kansalliset ohjelmat ja suositukset. Soitessa toimii kehittämissyksikkö, joka keskitetysti koordinoi kuntayhtymän keskeistä kehittämistoimintaa sekä kehittämishankkeiden valmistelua ja toteuttamista. Kehittämissyksikköön on keskitetty vahvaa hankeosaamista ja mm. laadittu projektien ja hankkeiden suunnittelua ja hallinnointia varten ohjeistukset.

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soitella (ent. Kiuru ja Jyta ja ent. Kokkolan kaupungin sosiaali- ja terveystoimi) on tälläkin hetkellä laajaa kehittämis- ja hanketoimintaa. Soitessa toteutetaan vuosittain myös pienempiä sisäisiä kehittämisprojekteja omalla rahoituksella.

Tällä hetkellä on käynnissä seuraava hanke, jonka toteuttamiseen on saatu myös ulkoista rahoitusta:

*Varautuva Keski-Pohjanmaa –hanke, jossa luodaan edellytyksiä alueelliselle ja aiempaa yhtenäisemmälle valmiussuunnittelulle sekä tiivistetään alueellisten toimijoiden ja kuntien välistä yhteyttä valmiussuunnittelussa.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Äskettäin on päättynyt seuraava hanke:

Paljon tukea tarvitsevat – paljon palveluita käyttävät –hanke, joka on Pohjois-Suomen alueen Kaste –hanke. Hankkeen tavoitteen on ollut mm. luoda, kehittää ja käyttöönottaa asiakaslähtöisiä sosiaali- ja terveystalvveluita, työtapoja ja työtoimintamalleja paljon tukea tarvitseville ja paljon palveluita käyttäville asiakkaille.

Ikioma –hanke, jossa kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa. Hanke on yksi Sipilän hallituksen kärkihankkeista. Hankkeen aikana rakennetaan yhdessä Soiten toimijoiden kanssa maakuntaan yhteen sovitettua iäkkäiden palvelujen kokonaisuutta.

*Keski-Pohjanmaan OTE (osatyökykyisille tie työelämään)-hanke, joka on myös yksi Sipilän hallituksen kärkihankkeista. Hankkeen tavoitteena on lisätä merkittävästi osatyökykyisten työssä pysymistä ja työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Hankkeen aikana luodaan toimintamallit työtoiminnasta töihin, opinnoista töihin sekä suunnitellaan ja toteutetaan osallisuutta tukevaa toimintaa.

*Varautuva Keski-Pohjanmaa –hanke, jossa luodaan edellytyksiä alueelliselle ja aiempaa yhtenäisemmälle valmiussuunnittelulle sekä tiivistetään alueellisten toimijoiden ja kuntien välistä yhteyttä valmiussuunnittelussa.

*Keskipohjanmaa LAPE-maakunnaksi, joka on myös yksi Sipilän hallituksen kärkihankkeista. Hankkeen aikana kehitetään lapsi- ja perhepalvelujen neljää toisiinsa nivoutuvan kehittämiskokonaisuutta Keski-Pohjanmaan olosuhteisiin.

Myös ennen Soiten toimintaa, toimittaessa Keski-Pohjanmaan erikoissairaanhoido- ja peruspalvelukuntayhtymä Kiurun, Peruspalveluliikelaitos Jytan ja Kokkolan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen nimellä, on kehittämishankkeita suunniteltu, valmisteltu ja toteutettu tavoitteellisesti.

11.2 Minkälaisia riskejä hankkeen toteuttamiseen liittyy ja miten riskejä hallitaan?

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Riski	Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi
Henkilöstöstä johtuvat riskit: esim. resurssipula, sairastumiset, sitoutumattomuus, osaamattomuus, hankehenkilöstö vaihtaa työpaikkaa	Hanketyöntekijöiden huolellinen rekrytointi ja perehdyttäminen, ohjausryhmän tehokas toiminta, hallinnoivan yksikön tuki, joustavuus.
Johdosta aiheutuvat riskit; esim. sitoutumattomuus hankkeen aikana kehitettyjen ja pilotoitujen toimintojen jatkamiseen hankkeen jälkeen.	Johdon sitouttaminen jatkuvalla arvokeskustelulla ja pitämällä johto tietoisena hankkeen etenemisestä ja vaikutuksista. Hankkeen aikataulusuunnitelma johdon tietoon. Keskeiset tarvittavat päätökset toimintamallin jatkosuhteen suunnitellaan aikataulusuunnitelmaan.
Taloudelliset resurssit eivät riitäkään hankkeen toteuttamiseen, esim. tulee yllättäviä menoja.	Hankkeen huolellinen ennakoivalmistelu ja taloudellinen työskentely.
Aikataulut eivät pidä	Hyvä suunnittelu ja asioiden vaiheistaminen ja huolellinen aikatauluttaminen.
Tiedonkulku. Jos tieto ei kulje eri toimijoiden välillä, voivat hankkeen tavoitteet jäädä epäselviksi. Jos ei tavoiteta kohderyhmää, joka voi ohjata hankkeen potentiaalista asiakaskuntaa hankkeen toimintoihin ja varsinaisia asiakkaita, hankkeen tavoitteiden toteutuminen vaarantuu.	Varautuminen viestintäsuunnitelman avulla ja em. suunnitelman toteuttaminen. Viestintä on suunniteltava monialaisesti eri yhteistyötahoille, yhteistyötahojen työntekijöille, potentiaaliselle kohderyhmälle jne.
Organisaation sitoutumattomuus	Hankkeen suunnitteluvaiheessa jo tiedotetaan, käsitellään ja keskustellaan hankesuunnitelmasta organisaation johdossa ja kehittämissyksikössä sekä osatoteuttajien/yhteistyötahojen organisaatioissa. Otetaan asioita aktiiviseen keskusteluun.
Kohderyhmää ei tavoiteta	Tiedotetaan hankkeen käynnistymisestä hyvin. Erityisesti kiinnitetään huomiota ja paneudutaan siihen, miten asiakaskohderyhmätavoitetaan. Käytetään kokemusasiantuntijoita, vertaistoimijoita sekä yhteistyötahoja tässä apuna, sillä heillä on hyvät yhteydet asiakaskohderyhmään.
Yleinen asenneilmapiiri kohderyhmää kohtaan kielteinen	Tehdään myönteistä asenneilmapiiriin vaikuttavaa työtä tuomalla julkisuuteen onnistumisia (kuntoutunut kokemusasiantuntija jne). Hankkeelle laaditaan yhdenvertaisuussuunnitelma, jota toteutetaan.

11.3 Esitys hankkeen ohjausryhmän kokoonpanoksi

Hankkeelle nimetään ohjausryhmä. Hankkeen käynnistyessä nimetään hankkeelle ohjausryhmä, mutta valmisteluvaiheessa on suunniteltu, että ohjausryhmään tarvittaisiin edustus vähintäänkin seuraavilta tahoilta:

- Soiten edustus/Kehittämissyksikön edustus, aikuissosiaalityö, päihde- ja mielenterveyspalvelut
- Etsivä nuorisotyö/kunnat (Kokkola + muu maakunta)
- Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (= TYP)
- Kokkolan suomalaisen seurakunnan diakoniatyö, päihde-kriminaali- ja katulähetystyö
- Kokkolan Päiväkeskus ry
- Keski-Pohjanmaan kokemusosaamisen ohjausryhmä (KPKOOS)
- Rahoittajan edustus.

Hankejohtajuus ja ohjausryhmän puheenjohtajuus hoidetaan Soiten toimesta. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Soiten päihdehuollon vastuualuejohtaja yleislääketieteen erikoislääkäri Anne Linna, joka on työskennellyt vuosikymmeniä ao. asiakaskohderyhmän parissa.

Lisäksi hankkeelle nimetään projekti/työryhmä, joka vastaa hankkeen käytännön toteuttamisesta.

12 Hakemusvaiheessa ilmoitettavat arviot hankekohtaisista seurantatiedoista

12.1 Hankkeeseen osallistuvien yritysten arvioitu lukumäärä

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Henkilöstömäärä	Yritysten lukumäärä
Mikroyritys	
Pieni yritys	
Keskisuuri yritys	
Suuryritys	
Yhteensä	0

12.2 Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden lukumäärät hankkeen keston ajalta työmarkkina-aseman mukaan, naisten määrä eriteltyinä

	Työttömät (ml. pitkäaikaistyöttömät)	Yleissivistävässä / ammatillisessa koulutuksessa olevat	Työssä olevat (ml. yrittäjät)	Työmarkkinoiden ulkopuolella olevat	Yhteensä
Alle 25-vuotiaita	5	6	2	22	35
25-29-vuotiaita	12	7	3	33	55
30-54-vuotiaita	3	1	1	5	10
Yli 54-vuotiaita					0
Yhteensä	20	14	6	60	100
Joista naisia	4	8	3	25	40

12.3 Osallistujien henkilökoulutus- ja henkilötyöpäivät koko hankkeen keston ajalta

	Yhteensä
Lähiopetuspäiviä	
Etäopetuspäiviä	
Tukityöllistämispäiviä	
Ohjaus- tai konsultointipäiviä	235
Muita henkilötyöpäiviä	
Yhteensä	235

12.4 Hankkeeseen osallistuvien alle 30-vuotiaiden, 30-54-vuotiaiden ja yli 54-vuotiaiden koulutustausta, naisten määrä eriteltyinä

Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta

Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen

	Osallistujat ilman perusasteen (ISCED 1) koulutusta	Alemman perusasteen (ISCED 1) ja ylemmän perusasteen (ISCED 2) koulutuksen suorittaneet	Keskiasteen (ISCED 3) tai keskiasteen jälkeisen (ISCED 4) koulutuksen suorittaneet	Korkea-asteen koulutuksen (ISCED 5 to 8) suorittaneet	Yhteensä
Alle 30-vuotiaita					0
30-54-vuotiaita					0
Yli 54-vuotiaita					0
Yhteensä	0	0	0	0	0
joista naisia					0

12.5 Hankkeeseen osallistuvien opinto-ohjaajien, uraneuvojen ja muiden ohjauspalveluiden asiantuntijoiden lukumäärä, naisten määrä eriteltyinä

Toimintalinja 5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Erityistavoite 10.1. Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen

	Yhteensä
Osallistuvat opinto-ohjaajat, uraneuvojat ja muut ohjauspalveluiden asiantuntijat	
joista naisia	

13 Horisontaaliset periaatteet**13.1 Sukupuolten tasa-arvo**

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa on tehty toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta	☒	☐	<p>Euroopan unioni on sitoutunut toiminnassaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen. Naisten ja miesten tasa-arvo on yksi Euroopan unionin perusarvoista. Myös Suomen rakennerahastotoiminnassa editetään tasa-arvopoliittikkaa mm. integroimalla sukupuolinäkökulma kaikkiin rakennerahastosta rahoitettaviin kehittämishankkeisiin.</p> <p>Syrjäytymisvaarassa olevista ja syrjäytyneistä suurempi osa on miehiä kuin naisia. Miehillä on myös erilaisia riippuvuuksia tilastojen mukaan enemmän kuin naisilla. Myös asunnottomista suurempi osa on miehiä kuin naisia. Sukupuolinäkökulman lisäksi hankkeessa on kiinnitettävä huomiota myös erilaista etnistä taustaa, ikää, seksuaalista suuntautuneisuutta ja uskonnollista vakaumusta edustaviin asiakaskohderyhmään kuuluviin.</p> <p>Hankkeen aikana pyritään suunnittelemaan, ottamaan käyttöön ja kehittämään asiakaskohderyhmän tavoittava matalan kynnyksen toimintamalli sukupuolineutraalisti, mutta huomioiden eri sukupuolten tarpeita ja näkemyksiä. Hankkeessa suunniteltavalle ja käyttöön otettavalle mallille on tarvetta sekä miehillä että naisilla, niin asiakas- kuin toimijakohderyhmässä.</p> <p>Julkisissa palveluissa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevistä, ao. asiakaskohderyhmää kohtaavista suurempi osa on naisia kuin miehiä. Sukupuolinäkökulma on pidettävä vahvasti esillä myös toimijakohderyhmälle suunnattavissa toimenpiteissä. Ohjausryhmän, hankehallinnon ja hanketyöntekijöiden vastuulla on huolehtia, että tämä toteutuu hankkeen eri vaiheissa.</p> <p>Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysterveyspalvelukuntayhtymä Soitessa on yhdenvertaisuussuunnitelmaa, jota sen hyväksymisen jälkeen noudatetaan kuntayhtymän toiminnassa. Hankkeelle laaditaan myös sen käynnistyessä yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa pyritään tiedostamaan ja suunnittelemaan toimenpiteitä sukupuolinäkökulman, erilaisen etnisen taustan, iän, seksuaalisen suuntautuneisuuden ja uskonnollisen vakaumuksen huomioimiseksi ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollistamiseksi.</p>
Sukupuolinäkökulma on huomioitu hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	☒	☐	<p>Hankkeen asiakaskohderyhmään kuuluu eri sukupuolten edustajia. Hankkeeseen ohjautuvasta asiakaskohderyhmästä on ennakkoon tilastotietojen perusteella arvioituna suurempi osa miehiä kuin naisia, sillä riippuvuusongelmat ovat yleisempiä miehillä kuin naisilla. Hankkeen asiakaskohderyhmään kohdistuvat työmenetelmät ja toimenpiteet suunnitellaan niin, että toiminnassa otetaan huomioon eri sukupuolten erilaisia tarpeita ja näkemyksiä.</p> <p>Myös hankkeen toimijakohderyhmään kuuluu eri sukupuolten edustajia. Toimijakohderyhmään kohdistuvat toimenpiteet suunnitellaan myös niin, että toiminnassa otetaan huomioon eri sukupuolten erilaiset tarpeet ja näkemykset.</p>

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

			<p>Tärkeää on myös, että toimijakohderyhmä hankkeen aikana on/tulee tietoiseksi tarpeesta huomioida omassa työssään asiakaskohderyhmän eri sukupuolten tarpeita ja näkemyksiä.</p> <p>Hankkeen aikana pyritään siihen, että hanketyöhön ja kokemusasiantuntijaksi rekrytoidaan sekä ohjausryhmään nimitetään eri sukupuolten edustajia. Hankkeessa pyritään edistämään eri sukupuolten tasapuolista osallistumista hankkeen toteuttamiseen, (asiakaskohderyhmä, toimijakohderyhmä, hankehallinto ja hanketyöntekijät, ohjausryhmä) toimintaan.</p> <p>Sukupuolinäkökulma huomioidaan hankkeen eri vaiheissa (viestintä, suunnittelu, toteutus, arviointi, kehittäminen ja juurruttaminen). Hankkeen seuranta- ja arviointitietojen keräämisessä ja raportoinnissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tiedot eritellään ja vaikutuksia analysoidaan eri sukupuolten osalta. Valtavirtaistaminen huomioidaan hankkeen eri vaiheissa.</p>
Hankkeen päätavoite on sukupuolten tasa-arvon edistäminen	☐	☒	<p>Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ei ole hankkeen päätavoite. Hankkeessa toteutettavat toimenpiteet kohdistuvat tasapuolisesti eri sukupuoliin. Hankkeen päätavoitteena on riippuvuusongelmaisten nuorten ja aikuisten osallisuuden sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksien tukeminen.</p>

13.2 Kestävä kehitys

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys			Hankkeessa suunnitellaan, otetaan käyttöön, kehitetään, arvioidaan ja juurrutetaan matalan kynnyksen liikkuva toimintamalli. Toiminnassa pyritään toteuttamaan kestävä kehityksen periaatteita. Kehittämistyössä hyödynnetään digitaalisuutta (sähköinen viestintä, sosiaalinen media). Sosiaalinen media tavoittaa hyvin myös hankkeen asiakaskohderyhmää. Digitaalinen viestintä ei kuluta luonnonvaroja yhtä paljon kuin perinteisemmät viestinnän keinot. Hankkeen toiminnassa pyritään käyttämään etäyhteyksiä mahdollisimman paljon mm. hankejohton ja hanketyöntekijöiden keskinäisessä yhteistyössä. Hankkeessa aikataulutetaan ja resursoidaan eri toiminnot huolella, jotta resurssit ovat tehokkaassa käytössä.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen			Hanke ei suoranaisesti vähennä ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskejä. Hankkeessa pyritään siihen, että matalan kynnyksen liikkuvan toimintamallin suunnittelussa ja toteutuksessa julkista liikennettä ja kimpakyytejä, jotta ei turhaan rasiteta luontoa. Myös etäyhteyksiä hyödyntämällä on mahdollista vähentää hankkeen toiminnoissa fyysistä liikkumista. Monitoimijaista toimintaa kehittämällä on mahdollista ottaa paikalliset resurssit tehokkaampaan käyttöön ja osaltaan vähentää liikkumista.
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus			Hankkeella ei ole suoranaista vaikutusta kasvillisuuteen, elöihin ja luonnon monimuotoisuuteen. Hankkeessa pyritään kuitenkin luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja hankkeessa muodostuvan jätteen minimointiin. Asiakaskohderyhmän toiminnoissa hyödynnetään luonnon monimuotoisuutta kohderyhmän elämänhallinnan ja osallisuuden tukemiseksi (esim. mahdollisuuksien mukaan luonnossa liikkuminen, retkeily, marjastus jne).
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasujen väheneminen)			Hankkeen toiminta ei suoranaisesti vaikuta pinta- ja pohjavesiin, maaperään sekä ilmaan ja kasvihuonekaasujen vähenemiseen.
Natura 2000 -ohjelman kohteet			Hanke ei suoraan vaikuta Natura 2000 -ohjelman kohteisiin.
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	4	3	Hankkeessa pyritään minimoimaan jätteiden määrää (esim. paperitulosteet mahdollisimman vähäisiksi) ja painottamaan sähköistä tiedottamista sekä etäyhteyksien käyttöä. Asiakaskohderyhmän kanssa toimittaessa painotetaan kierrätystä, materiaalien hyötykäyttöä sekä energia- ja materiaalitehokkuutta esim. ryhmätoiminnoissa ja yksilöohjauksessa. Pääpaino on ihmisten keskinäisessä vuorovaikutuksessa.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö			Hankkeen toiminta ei suoranaisesti vaikuta uusiutuvien energialähteiden käyttöön.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	3	1	Hankkeessa toteutetaan hankkeen toiminnalle asetettuja ohjeistuksia mm. hankintamenettelyjen osalta, hyödynnetään etäyhteyksiä, tehostetaan tilojen käyttöä hyödyntämällä muussa käytössä olevia toimitiloja, vahvistamaan asiakaskohderyhmän osallisuutta ja toimijakohderyhmän monitoimijaisuutta sekä kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä. Nämä

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

			osaltaan edistävät yksilöiden ja yhteisöjen toimintaa taloudellista ja kestävästä kehitystä. Hankkeen toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia resursseja huomioiden kilpailulainsäädäntö ja rahoittajan ohjeistukset.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	6	3	Hankkeen toiminta painottuu aineettomiin tuotteisiin ja palveluihin (ihmisten välinen vuorovaikutus, matalan kynnyksen toimintamalli, monitoimijainen yhteistyö, kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen). Käyttöön otettava matalan kynnyksen toimintamalli on hyödynnettävissä myös muissa palveluissa.
Liikkuminen ja logistiikka	3	2	Hankkeessa käytetään mahdollisuuksien mukaan julkisia kulkuneuvoja ja kimpakyytejä. Lisäksi toteutetaan puhelin- ja etäkokouksia mahdollisuuksien mukaan. Kokouspaikat pyritään valitsemaan niin, että ne ovat mahdollisimman helposti saavutettavissa. Hankkeessa kuitenkin painottuu sosiaalinen vuorovaikutus.
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvoinnin edistäminen	10	10	Hankkeessa tuetaan asiakaskohderyhmän osallisuutta ja parannetaan heidän toiminta- ja työkykyään niin, että heidän mahdollisuutensa edetä opiskelu- ja työelämään valmentaviin palveluihin paranevat. Pyritään vahvistamaan asiakaskohderyhmän elämänhallintaa kokonaisvaltaisesti. Hankkeen asiakaskohderyhmä on syrjäytymisvaarassa tai jo syrjäytynyt. Asiakaskohderyhmän kanssa toimivien monitoimijaisen yhteistyön ja osaamisen kehittäminen sekä vertaistoimijoiden ja kokemusasiantuntijatoiminnan roolin vahvistaminen edistää osaltaan hyvinvointia.
Tasa-arvon edistäminen	7	5	Hankkeessa suunnitellaan, otetaan käyttöön, kehitetään, arvioidaan ja juurrutetaan matalan kynnyksen toimintamalli, jossa kiinnitetään erityistä huomiota yhdenvertaisuuteen ja asiakaskohderyhmän tavoittamiseen. Asiakaskohderyhmään kuuluvat ovat heikossa asemassa. Ympäröivä yhteiskunta suhtautuu heihin usein kielteisesti. Asiakaskohderyhmän ja toimijaryhmän välinen luottamus voi vahvistua vain kiinnittämällä erityistä huomiota yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvon edistämiseen. Tasa-arvon edistämiseksi huomioidaan sukupuolinäkökulman lisäksi myös erilaiset etniset taustat, ikä, seksuaalinen suuntautuneisuus ja uskonnollisia vakaumuksia mahdollisuuksien mukaan. Hankkeen toteuttamisessa korostetaan valtavirtaistamisnäkökulmaa. Ks. myös kohta 13.1 Sukupuolten tasa-arvo. Hankkeessa kiinnitetään huomiota myös siihen, että matalan kynnyksen, liikkuva toimintamalli tavoittaa asiakas- ja toimijakohderyhmää koko maakunnan alueella, sekä taajamissa että syrjäkyllillä.
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	7	5	Hanke edistää matalan kynnyksen, liikkuvan toimintamallin avulla yhteiskunnallista ja kulttuurista yhdenvertaisuutta tarjoamalla ryhmätoimintoja (esim. retket, toiminnalliset kokoontumiset) sekä yksilöllistä tukea ja ohjausta. Motivoidaan asiakaskohderyhmää osallistumaan em. toiminnan suunnitteluun. Tämä osaltaan lisää asiakaskohderyhmän osallisuutta ja parantaa heidän toiminta- ja työkykyään niin, että heidän mahdollisuutensa edetä opiskelu- ja työelämään valmentaviin palveluihin paranevat. Kokemusasiantuntijuuden ja vertaistoimijuuden hyödyntämisen

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

			kehittäminen osaltaan tukee edellä mainittua asiakaskohderyhmän luottamuksen ja saavutettavuuden lisäämiseksi uutta toimintamallia kohtaan. Asiakaskohderyhmää osallistetaan mukaan toimintamallin ja toteutettavien toimintojen suunnitteluun. Heidän kokemuksensa ovat keskeisiä arvioitaessa hankkeen vaikuttavuutta. Hankkeen toiminnot kohdistuvat heikoimmassa asemassa olevaan asiakasryhmään.
Kulttuuriympäristö	1	1	Hanke vaikuttaa kulttuuriympäristöön erityisesti asiakaskohderyhmän osallisuutta lisäämällä. Toimittaessa asiakaskohderyhmän kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia kulttuuriympäristöjä. Hankkeen toiminnassa kulttuuriympäristöjä, esim. maisemat, virkistysalueet, kulttuuriperintö, kaupunkirakenne ja rakennuskanta.
Ympäristöosaaminen	0	1	Ympäristöosaaminen ei varsinaisesti kuulu hankkeen toimenpiteisiin. Hankkeessa pyritään kuitenkin välillisesti tuomaan tietoisuuteen etäyhteyksien ja yhteisöllisen sosiaalisen median hyödyntämisen myönteisiä ympäristövaikutuksia. Asiakaskohderyhmän kanssa toimittaessa hyödynnetään ympäristöosaamista tuettaessa kokonaisvaltaisesti heidän elämänhallintaansa. Ympäristön arvostaminen yhteisenä voimavarana ja resurssina vahvistuu tätä kautta.

14 Liitteet

Soiten hallituksen päätös 24.9.2018 § 173

Hakija vakuuttaa tässä hakemuksessa ja sen liitteissä antamansa tiedot oikeiksi.

Viranomaisella on oikeus tarkastaa hakijaa koskevat verovelkatiedot, arvonlisäverovelvollisuutta koskevat tiedot sekä muut tarvittavat toiselta viranomaiselta saatavat tiedot, joilla voi olla vaikutusta rahoituksen myöntämiseen.

Yhteishankkeessa tarkastusoikeus koskee kaikkia hakijoita ja tuen siirto –menettelyssä hakijan lisäksi kaikkia tuen siirronsaajia.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

1.3.2019

Iiris Hillevi Jurvansuu
kehittämispäällikkö

(Allekirjoitettu sähköisesti vahvalla Katso-tunnistautumisella)

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Hakijan taustalomake

Hakijan nimi Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Y-tunnus 0216462-3	Organisaatiotyyppi Kuntayhtymä
Organisaatiotyypin mukainen omarahoitusosuuden laji Kuntarahoitus		
Jakeluosoite Mariankatu 16-20	Postinumero 67200	Postitoimipaikka Kokkola
Hakijan yhteyshenkilö Tuija Tuorila	Yhteyshenkilön puhelinnumero 06-8264111	Yhteyshenkilön sähköpostiosoite tuija.tuorila@soite.fi

De minimis -tuki-ilmoitus

1 Harjoittaako hankkeen hakija hankkeessa taloudellista toimintaa, jossa on kyse tavaroiden tai palvelujen tarjoamisesta tietyillä markkinoilla?

Kyllä   Ei

1.1 Kuuluuko hakija/tuen siirronsaaja johonkin konserniin?

Kyllä   Ei

2 Onko hakijalle tai hakijan kanssa samaan konserniin kuuluvalle myönnetty kuluvan ja kahden edellisen verovuoden aikana de minimis -tukea?

Kyllä   Ei

3 Osallistuuko hankkeen toimenpiteisiin hyödynsaajina taloudellista toimintaa harjoittavia organisaatioita?

Kyllä   Ei

Hankkeen kustannusarvio

Kustannusmalli

- Flat rate 17 % palkkakustannuksista
 Flat rate 15 % palkkakustannuksista
 Flat rate 40 % palkkakustannuksista
 Kertakorvaus (lump sum)
 Kaikki kirjanpidon kustannukset ilmoitetaan tosiasiallisesti aiheutuvien kustannusten mukaan

A Hankkeen kustannukset

- Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettaviin kustannuksiin sisältyy alv.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Arvonlisävero ei jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Kustannukset on ilmoitettu verottomina.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

1 Palkkakustannukset

Tehtävä	Kokoaikainen/ osa-aikainen	Henkilötyökk	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Hanketyöntekijä 1 Etsivä työ muiden hanketyöntekijöiden kanssa, kohderyhmän henkilöiden kohtaaminen, kontaktin luominen, osallistujien tukeminen arjen hallintaan ja tukipalvelujen piiriin. Henkilökohtaisen ja ryhmämuotoisen tuen suunnittelu ja toteutuksen tukeminen yhteistyöverkostossa. Työaika sisältää myös ilta- ja viikonlopputyötä. Soveltuva korkeakoulututkinto. Työpanos 100 %, kokoaikainen	Kokoaikainen	35	37 386	49 848	49 848	8 308	145 390
Hanketyöntekijä 2 Etsivä työ muiden hanketyöntekijöiden kanssa, kohderyhmän henkilöiden kohtaaminen, kontaktin luominen, osallistujien tukeminen arjen hallintaan ja tukipalvelujen piiriin. Henkilökohtaisen ja ryhmämuotoisen tuen suunnittelu ja toteutuksen tukeminen yhteistyöverkostossa. Työaika sisältää myös ilta- ja viikonlopputyötä. Soveltuva korkeakoulututkinto. Työaika sisältää myös ilta- ja viikonlopputyötä. Työpanos 100 %, kokoaikainen	Kokoaikainen	35	37 386	49 848	49 848	8 308	145 390
Hanketyöntekijä 3 ja/hanketyöntekijä 4 Työ voidaan jakaa kahdelle osa-aikaiselle työntekijälle tai sen toteuttaa yksi kokoaikainen työntekijä tarkoituksenmukaisuuden mukaan. Etsivä työ muiden hanketyöntekijöiden kanssa, kohderyhmän henkilöiden kohtaaminen, kontaktin luominen, osallistujien tukeminen arjen hallintaan ja tukipalvelujen piiriin. Henkilökohtaisen ja ryhmämuotoisen tuen suunnittelu ja toteutuksen tukeminen yhteistyöverkostossa. Työaika sisältää myös ilta- ja viikonlopputyötä. Toisen asteen soveltuva tutkinto. Työpanos 100 %, kokoaikainen	Kokoaikainen	35	16 023	48 068	44 863	3 205	112 159
Kokemusasiantuntija Osallistuu hanketyöntekijöiden kanssa etsivään työhön osallistujien tavoittamiseksi, edistää osallistujien ja hankehenkilöstön vuorovaikutusta ja luottamusta. Kannustaa ja tukee osallistujia ottamaan vastaan tukea ja ohjausta kuntouttaviin palveluihin. Omakohtainen riippuvuudesta toipumiskokemus ja kokemusasiantuntijakoulutus.	Osa-aikainen	18	12 070	21 121	21 121	0	54 312
Hankejohtaja Vastaa hankkeen johtamisesta ja toiminnan tavoitteellisesta etenemisestä. Selvittää hanketyössä kohdattavat palvelujärjestelmään liittyvät kysymykset mm. asiakkuus soite-palveluissa ja siihen liittyvät vastuunjaot, kirjaaminen. Vastaa toimijaryhmäyhteistyöstä, taloudesta, hankintamenettelyistä, vaikuttavuuden arvioinnista ja toimintamallin laatimisesta. Soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Osa-aikainen, työaika 50 %.	Osa-aikainen	18	22 801	31 668	31 668	5 067	91 204
Hankesihteeri Vastaa hankejohtajan ohjauksessa hankkeen asiakirjojen asianmukaisesta laatimisesta, keräämisestä ja tallentamisesta, ostolaskujen asiatarastuksesta, tilastojen ja raporttien kokoamisesta, muistioiden laatimisesta, kokousjärjestelyistä ja talouden seurannasta. Soveltuva tutkinto. Osa-aikainen, työpanos 25 %.	Osa-aikainen	9	8 355	11 605	11 605	1 857	33 422
1Yhteensä		150	134 021	212 158	208 953	26 745	581 877

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Kustannusten perustelut

Hanketyöntekijöiden työ ulottuu koko maakunnan alueelle ja heidän tulee työskennellä työpareina turvallisuussyistä. Työn luonne edellyttää työskentelyä päiväajan lisäksi myös iltaisin ja myös viikonloppuisin. Kahta työparia vähemmällä henkilöstöresurssilla ei voi turvata hankkeen tavoitteiden toteuttamista, sillä osallistujakohderyhmää on niin paljon ja maakunnan etäisyydet ovat sen verran pitkät. Tavoitteena jalkautuvan ja liikkuvan toimintamallin käyttöönotto. Se ei ole mahdollista, mikäli henkilöstöresurssi on niin pieni, että se ei voi jalkautua koko maakunnan alueella kohderyhmän pariin. Hanketyöntekijöiden työpanos kohdentuu pääosin osallistujien kanssa toiminnan suunnitteluun, toimimiseen ja arviointitiedon keräämiseen. Hanketyöntekijät 1 ja 2 aloittavat työnsä hankkeessa huhtikuussa 2019. Hanketyöntekijä 3 aloittaa työnsä elokuussa 2019.

Hankkeen hallinnon hyvä hoitaminen edellyttää hankkeen vahvaa ja tavoitteellista johtamista sekä hyvää hallinnointia. Hankkeessa suunniteltavan ja käyttöön otettavan yhteistyö- ja toimintamallin valmistelussa ja toteuttamisessa vastaan tulevat juridiset ja sopimukselliset asiat on selvitettävä. Hankkeessa on huolella selvitettävä myös viranomaisyhteistyön rajat hankkeen sote-palvelujen ja kolmannen sektorin, seurakuntien (diakoniatyö ja katulähetys), kokemusasiantuntijoiden ja vertaistoimijoiden yhteistoiminnan mahdollisuuksista. Edellä mainitun lisäksi hankkeen hallinnossa kootaan, raportoidaan ja analysoidaan rahoittajan edellyttämät asiat ja hankkeen toteutuminen sekä vaikuttavuuden arviointi. Hankejohtaja ja hankesihteeri aloittavat työnsä välittömästi hankkeen käynnistyttyä huhtikuussa 2019.

Kokemusasiantuntija on ensiarvoisen tärkeä asiakaskohderyhmän tavoittamiseksi ja luottamuksen rakentamiseksi hanketoimijoiden, julkisen palvelujärjestelmän ja yhteistyötahojen välillä. Kokemusasiantuntija tekee etsivää työtä hanketyöntekijöiden rinnalla ja on mukana toteuttamassa yksilö- ja ryhmäohjaustukea asiakaskohderyhmälle. Kokemusasiantuntijan työpanosta hyödynnetään myös suunniteltaessa osaamisen kehittäessä koulutuksia palvelusektorin työntekijöille ja yhteistyötahoille. Koulutettu kokemusasiantuntija pystyy välittämään asiakkaan kokemuksen erilaisista kohtaamisista ja toimintamalleista koulutettaville kuin henkilö, jolla ei itsellään ole kokemusta käyttää palveluja riippuvaisena. Kokemusasiantuntija aloittaa työnsä hankkeessa toukokuussa 2019.

2 Ostopalvelut

Kustannus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Asiantuntijapalvelujen osto - Osallistujille arjen elämänhallinnan taitojen vahvistamiseksi erilaisia kohti työelämää ja opintoja tukevia palveluja, esim. ruoanlaittokurssi, atk-korttikoulutuksia - Osallistujille sosiaalista ryhmätoimintaa, esime	3 000	5 000	5 000	1 000	14 000
Erityisasiantuntijapalvelujen osto - Osallistujille hankitaan työvalmennukseen, työelämään tai opintoihin valmentavaa ohjausta ja tukea - Osallistujille hankitaan hygieniapassikoulutusta - Osallistujille hankitaan Ensiapu- ja mielenterveyden ensiap	2 000	4 000	4 000	500	10 500
Muut asiantuntijapalvelut - koulutusta toimijaryhmälle - arviointiakvaariopalvelun ostaminen hankkeen sisäiseen arviointiin - markkinointi-, tiedotus-, painatus- ja ilmoituskulut	7 500	8 000	7 677	2 500	25 677
2 Yhteensä	12 500	17 000	16 677	4 000	50 177

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Kustannusten perustelut

Asiantuntijapalvelujen ostot

Tarvittavien asiantuntijapalvelujen ostoa suunnitellaan kohderyhmän kanssa yhdessä. Mikäli joku toimenpiteistä ei motivoi heitä osallistumaan ja kohderyhmäläisiä ei motivoivista yrityksistä huolimatta innostu osallistumaan johonkin toimenpiteeseen, se on tarpeen jättää pois ja suunnata voimavaroja suunniteltua enemmän muihin toimenpiteisiin.

- Varsinaiseen kohderyhmään kuuluvien arjen elämänhallinta on usein matalalla tasolla. Tarvitaan harjaannusta arjen asioihin, esimerkiksi perusruoanlaittokurssin tai atk-korttikoulutuksen hankinta kohderyhmäläisille.
- Osallistujien kanssa toteutetaan matalan kynnyksen ryhmätoimintaa. Tämän toiminnan puitteissa tehdään pieniä retkiä ja toteutetaan edullista virkistystoimintaa (esimerkiksi mennään uimaan tms)
- Muutamille erittäin vaativassa elämäntilanteessa oleville kohderyhmään kuuluville, on tarpeen hankkia yksilöllistä tukea heidän vaativaan elämäntilanteeseensa. Tätä toimenpidettä käytetään erittäin vähän, mutta silloin, kun se arvioidaan asiakkaan elämäntilanteen etenemisen kannalta välttämättömäksi.
- Osallistujille hankitaan vertaisohjaajakoulutusta ja kokemusasiantuntijakoulutusta. Selvitetään myös mahdollisuudet toteuttaa vertaisohjaajakoulutus itse hankkeen omana työnä. Hyödynnetään kokemusasiantuntijakoulutuksen suunnittelussa OK-hankkeen hyvät tulokset ja kokemukset.

Edellä mainittujen kurssien ja koulutusten on todettu useilla eri tahoilla, esim. OK-hankkeessa, lisäävän kohderyhmään kuuluvien elämänhallintaa (esim. vuorokausirytmä) ja työ- ja opiskeluelämään liittyviä valmiuksia.

Erityisasiantuntijapalvelujen ostot

- Osallistujille hankitaan työvalmennukseen, työelämään tai opintoihin valmentavaa ohjausta ja tukea. Kohderyhmään kuuluvien elämänhallinta on usein hyvin matalalla tasolla. Vaikka he olisivat motivoituneitakin työvalmennukseen, he eivät useinkaan pysty sitoutumaan siihen. Tarvitaan hyvin matalan kynnyksen joustavia toimenpiteitä, jotka valmentavat osallistujaa varsinaiseen työvalmennukseen tai muihin toimenpiteisiin.
  - Osallistujille hankitaan Hygieniapassikoulutusta, Ensiapu-koulutusta ja mielenterveyden ensiapu-koulutusta. Hygieniapassi- ja ensiapukoulutukset ovat yleisiä työ- ja opiskeluelämään liittyviä koulutuksia. Ne lisäävät osaltaan koulutukseen osallistujan valmiuksia edetä kohti opintoja tai työelämää.
- Osallistuja tarvitsee onnistumisen kokemuksia, jotta hän motivoituu etenemään omalla polullaan lisäten opinto- tai työelämävalmiuksiaan.

Muut asiantuntijapalvelut

- Hankkeessa hankitaan koulutusta julkisen sektorin työntekijöille ja hankkeen yhteistyökumppaneille. He kohtaavat työssään ja toiminnassaan kohderyhmään kuuluvia. Kohtaamisessa on työntekijän tms. kohdattava toinen ihminen aidosti ja osallistaen. Asiointia tai kohtaamista on mahdollista kehittää kohderyhmään kuuluvaa matalakynnyksisemmäksi, osallistavemmaksi ja joustavemmaksi.
- Arviointi- ja vaariopalvelun ostaminen hankkeen sisäiseen arviointiin ulkoisena työnä hankkeen vaikuttavuuden ja toteutumisen arvioimiseksi
- Markkinointi-, tiedotus-, painatus- ja ilmoituskulut. Hankkeessa kiinnitetään erityistä huomiota viestintään, jotta onnistutaan tavoittamaan kohderyhmään kuuluvia riittävän hyvin. Hankkeelle luodaan yhtenäinen ilme, jotta se voidaan tunnistaa ENTER-hankkeeksi. Viestinnässä ja tiedotuksessa kiinnitetään erityistä huomiota yhdenvertaisuuden periaatteiden toteuttamiseen.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

3 Muut kustannukset

Kustannus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen tilakulut 400 € x 12 kk x 3 v	8 400	14 400	14 400	1 200	38 400
Kohde- ja projektiryhmiä koskevat tilakulut; kokoukset, sosiaalisen toiminnan tilakulut	1 000	1 500	1 500	300	4 300
Elintarvikehankinnat osallistujien ryhmätoimintaa varten	2 000	2 300	2 300	500	7 100
Kokemusasiantuntijoiden kokouspalkkiot noin 10 kokousta /vuosi x 2 hlöä kokemusasiantuntijana (75 €/kokous/kokemusasiantuntija), huom. ei tarkoiteta hankkeessa työssä olevaa kokemusasiantuntijaa	1 200	1 500	1 500	300	4 500
Materiaalikulut osallistujien ryhmätoimintaa ja sosiaalista toimintaa varten.	3 000	3 500	3 000	500	10 000
Kokous- ja neuvottelukulut (projektiryhmä)	500	950	950	300	2 700
Seminaarien tai vastaavien isompien tilaisuuksien järjestäminen. Nämä pyritään ensisijaisesti järjestämään yhdessä jonkun muun hankkeen tai tahon kanssa, mikäli se on tarkoituksenmukaisesti. Mikäli tämä onnistuu se vähentää kustannuksia.	1 000	500	500	2 000	4 000
Matkakuluja, jotka aiheutuvat liikkumisesta kohderyhmän kanssa tai yhteistyökumppaneiden kanssa.	1 000	2 000	2 000	500	5 500
3 Yhteensä	18 100	26 650	26 150	5 600	76 500

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

Kustannusten perustelut

Muut kustannukset muodostuvat pääosin matalan kynnyksen toimintapaikoissa osallistujille järjestettävästä toiminnasta sekä toimijaverkoston toiminnasta.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen tilakulut 400 € x 12 kk x 3 v . Hankkeessa perustetaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja eri puolille maakuntaa kohderyhmän tavoittamiseksi. Pyritään hyödyntämään tiloja, jotka ovat jo jossakin muussa käytössä päiväaikaan. hankkeen käyttö painottuu iltapäivä- ja ilta-aikaan. Hankkeen käynnistyessä kartoitetaan potentiaaliset tilat ja tehdään suunnitelmaa tilojen asteittain käyttöönottamiseksi.

Kohde- ja projektiryhmiä koskevat tilakulut; kokoukset, sosiaalisen toiminnan tilakulut. Hankkeen toiminnassa aiheutuu tilakustannuksia. Kohderyhmän koulutukset tai vierailut voivat aiheuttaa tilakustannuksia. Samoin tilakustannuksia aiheutuu kokousten, tiedotustilaisuuksien ja seminaarien järjestämisestä, mikäli niitä ei ole mahdollista toteuttaa hankkeen hallinnoijan omissa tiloissa.

Matkakuluja aiheutuu esimerkiksi kohderyhmän kanssa vierailta osana matalan kynnyksen ryhmätoimintaa erilaisissa heitä kiinnostavissa paikoissa, esimerkiksi tutustumassa työvalmennukseen. Myös hankkeessa on mahdollista tehdä tutustumismatkoja niin, että hankkeen yhteistyökumppaneita on mukana.

Elintarvikehankinnat osallistujien ryhmätoimintaa varten. Matalan kynnyksen kohtaamispaikoissa tulee osallistujilla olla mahdollisuus esim. kahvinkeittoon. Elämänhallintataitojen kohentamiseksi hankitaan myös pienimuotoista ruokailua tai välipalojen tekoa varten elintarvikkeita. Se, että matalan kynnyksen kohtaamispaikassa on mahdollista nauttia kahvia tms. virvokkeita on kohderyhmään kuuluville merkittävä motivoiva tekijä. Se kannustaa tulemaan paikan päälle.

Materiaalikulut osallistujien ryhmätoimintaa ja sosiaalista toimintaa varten. Matalan kynnyksen kohtaamispaikoissa käytetään kohderyhmän kanssa toimimiseksi toiminnallisia ja luovia menetelmiä. Toteutettava toiminta suunnitellaan yhdessä osallistujien kanssa, jotta se kiinnostaa heitä. hankitaan toiminnan edellyttämiä edullisia materiaaleja ja tarvikkeita em. toiminnan mahdollistamiseksi.

Kokemusasiantuntijoiden kokouspalkkiot noin 10 kokousta /vuosi x 2 hlöä kokemusasiantuntijana (75 €/kokous/kokemusasiantuntija). Hankkeen ohjausryhmään nimetään 1-2 kokemusasiantuntijajäsentä. heille maksetaan kokouksista kokouspalkkio, sillä he eivät todennäköisesti saa palkkaa ao. ajalta.

Kokous- ja neuvottelukulut (projektiryhmä). Jos projektiryhmän kokoukseen osallistuu hankkeen yhteistyökumppaneita tai kutsuttuja asiantuntijoita, on kokoukseen tarpeen järjestää pieni kokoustarjoilu. Mikäli kokouksessa on vain hankkeen työntekijöitä, tarjoilua ei järjestetä.

Seminaarien tai vastaavien isompien tilaisuuksien järjestäminen. Nämä pyritään ensisijaisesti järjestämään yhdessä jonkun muun hankkeen tai tahon kanssa, mikäli se on tarkoituksenmukaista. Hankkeen etenemisestä ja tuloksista on tarpeen välittää tietoa laajasti asiasta kiinnostuneille, näin tietoisuus hankkeesta, sen tuloksista ja vaikuttavuudesta laajenee. Mitä laajemmin tätä toteutetaan, sitä paremmin se tukee hankkeen toimintamalli juurtumista Keski-Pohjanmaalle.

Matkakuluja, jotka aiheutuvat liikkumisesta kohderyhmän kanssa tai yhteistyökumppaneiden kanssa. Hankkeen varsinaisen kohderyhmän kanssa liikutaan osana matalan kynnyksen ryhmätoimintaa (taksi, vuokra-auto, linja-auto). Hankkeessa tuullaan tekemään tutustumiskäyntejä, esimerkiksi työvalmennukseen, kokemusasiantuntijakoulutukseen, atk-korttikoulutukseen jne tutustumiseksi. Kohderyhmään kuuluvia tuetaan ja ohjataan aktiivisesti eteenpäin heidän omalla polullaan. Vaikeassa elämäntilanteessa on hankala tehdä päätöksiä esimerkiksi sitoutumisesta johonkin koulutukseen tai toimintaan. Hankkeessa mahdollistetaan tutustumiskäyntien toteuttaminen ensisijaisesti kimppekyyteinä.

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

4 Flat rate

Kerroin	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
17.00 %	22 784	36 067	35 523	4 547	98 921
4 Yhteensä	22 784	36 067	35 523	4 547	98 921

1 - 4 Hankkeen kustannukset

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
1 - 4 Yhteensä	187 405	291 875	287 303	40 892	807 475

5 Tulot

Tulot	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
5 Yhteensä	0	0	0	0	0

Nettokustannukset yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Yhteensä	187 405	291 875	287 303	40 892	807 475

B Erikseen raportoitavat osallistujien palkkakustannukset (joihin ei myönnetä ESR:n ja valtion rahoitusta)**6 Kuntien kustannukset**

Kustannus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
6 Yhteensä	0	0	0	0	0

Kustannusten perustelut

7 Muut julkiset kustannukset

Kustannus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
7 Yhteensä	0	0	0	0	0

Kustannusten perustelut

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

6 - 7 Erikseen raportoitavat osallistujien palkkakustannukset

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
6 - 7 Yhteensä	0	0	0	0	0

A + B Kustannukset yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
A + B Yhteensä	187 405	291 875	287 303	40 892	807 475

Hankkeen rahoitussuunnitelma**A Rahoitus hankkeen kustannuksiin****1 Haettava ESR- ja valtion rahoitus**

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
1 Yhteensä	140 554	218 906	215 477	30 669	605 606

2 Kuntien rahoitus**2.1 Kuntien rahoitus, tuensaajan omarahoitus**

Rahoitus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Kuntien rahoitus: Tuensaajan omarahoitus	46 851	72 969	71 826	10 223	201 869
2.1 Yhteensä	46 851	72 969	71 826	10 223	201 869

2.2 Kuntien rahoitus, ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
2.2 Yhteensä	0	0	0	0	0

2.1 - 2.2 Kuntien rahoitus yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
2.1 - 2.2 Yhteensä	46 851	72 969	71 826	10 223	201 869

3 Muu julkinen rahoitus

Hankkeen nimi: ENTER -Elämässä eteenpäin!

3.1 Muu julkinen rahoitus, tuensaajan omarahoitus

Rahoitus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Muu julkinen rahoitus: Tuensaajan omarahoitus					0
3.1 Yhteensä	0	0	0	0	0

3.2 Muu julkinen rahoitus, ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
3.2 Yhteensä	0	0	0	0	0

3.1 - 3.2 Muu julkinen rahoitus yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
3.1 - 3.2 Yhteensä	0	0	0	0	0

4 Yksityinen rahoitus**4.1 Yksityinen rahoitus, tuensaajan omarahoitus**

Rahoitus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
Yksityinen rahoitus: Tuensaajan omarahoitus					0
4.1 Yhteensä	0	0	0	0	0

4.2 Yksityinen rahoitus, ulkopuolinen rahoitus

Rahoitus	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
4.2 Yhteensä	0	0	0	0	0

4.1 - 4.2 Yksityinen rahoitus yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
4.1 - 4.2 Yhteensä	0	0	0	0	0

1 - 4 Rahoitus hankkeen kustannuksiin yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
1 - 4 Yhteensä	187 405	291 875	287 303	40 892	807 475

B Erikseen raportoitavien osallistujien palkkakustannusten rahoitus**5 Kuntien rahoitus****6 Muu julkinen rahoitus****5 - 6 Erikseen raportoitavat rahoituserät yhteensä**

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
5 - 6 Yhteensä	0	0	0	0	0

A + B Rahoitus yhteensä

	2019	2020	2021	2022	Yhteensä
A + B Yhteensä	187 405	291 875	287 303	40 892	807 475